

Vi lever i paddans tidsålder

Publicerad här den 1 februari 2017

LÄRAREN SKA FÖRMEDLA KUNSKAPER Det ska vara mera katederundervisning. Senast i partiledardebatten återkom Björklund till detta. Instämmande röster hörs från ämbetsmän och politiker, som liksom Björklund tillbringat sina yrkesliv på behörigt avstånd från eleverna och klassrummen. Det är den gode undervisaren som ska rädda en skola i förfall, säger man. Det lär hen inte lyckas med.

Problemet är att en lärare inte kan förmedla några kunskaper. Kunskap växer inom eleverna när de tar till sig och bearbetar den information som de får. Om en elev inte lyssnar på läraren sker ingen kunskapstillväxt.

Katederundervisningen har inbyggda problem. Eleverna har olika förutsättningar att kunna ta till sig det läraren säger. Läraren talar i ett och samma tempo och med en och samma svårighetsgrad språkligt sett. Det går för sakta och är för lätt för en del elever. Det går för fort och är för svårt för en annan del. Eleverna i båda dessa grupper slutar snart att lyssna och de lär sig då heller inte något av vad läraren undervisar om. För eleverna är det ett hinder att de inte kan gå tillbaka och repetera om det är något som läraren sagt som de missat. Så som de kan göra vid den information de får i böcker eller på nätet.

Det som föresvävar dem som rekommenderar mera av katederundervisning är bilden av en entusiastisk, medryckande lärare som får alla elever att lyssna. Men sådana lärare är det ont om. Och de som finns orkar inte vara lika entusiastiska timme efter timme, dag efter dag. Under de flesta av de tusentals lektioner, där jag som metodiklektor suttit med i klassrum, har jag sett hur delar av klassen ganska snart har slutat att lyssna till lärarens undervisning.

Det är inte rimligt att i den tid som vi nu lever i tvinga eleverna att lära sig huvudsakligen genom att lyssna till en lärare. En lärare som undervisar om ett innehåll som hen en gång har lärt sig och som styrs av en gång fastställda, detaljerade kursplaner och nationella prov. Världen förändras. Det tillkommer ny kunskap i snabb takt. Det eleverna behöver lära sig för sina framtida liv förändras också. Därför krävs att innehållet i skolämnena – språken möjligen undantagna – kan följa med i dessa förändringar.

Det är inte bara elevernas behov av kunskap som förändras. Det gäller också deras möjligheter att ta till sig ny kunskap. Genom den snabba utvecklingen på informationsteknikens område kan eleverna själva söka och finna det mesta av den information de behöver på nätet. Nästan alla elever har nu en egen padda och en smartphone.

Vad skolan framför allt kan ge eleverna är redskap som hjälper dem att söka, sovra, kritiskt granska och ta till sig sådan information som de behöver. Redskap som de sedan kan ta med sig ut i livet. Det är en viktig uppgift för lärarna att hjälpa eleverna till sådana redskap. Detta vid sidan om att sätta mål för dem, motivera dem, förklara för dem och utvärdera deras kunnande etcetera. Dessvärre kan många lärare vara ovilliga att ändra på den traditionella lärarrollen. Många kan också sakna tillräcklig kunskap om den moderna informationstekniken.

Ju förr vi inser att läroverkets pedagogik – med katederundervisning, detaljerade kursplaner och hårda betygskrav – är förlegad, desto bättre. Den måste ersättas med en pedagogik som bygger på elevernas framtida behov av kunnande och på den nya informationsteknik som har vuxit fram.